

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/184/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4621202641
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4621202641.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, dieťa rodičov: matka E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XX, zastúpená: JUDr. Marián Ševčík, CSc., advokát so sídlom Nezábudková 22, Bratislava, IČO: 51 973 219 a otec A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XX, zastúpený: JUDr. Mgr. Lukáš Grežďa, advokát so sídlom Stredánská 1537/14, Topoľčany, IČO: 42 370 175, o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18.09.2023, č. k. TO-10P/220/2021-322, jednomyselne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutých výrokoch III., IV., VII. a VIII. p
o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku zveril maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, oprávnenie maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok zveril obom rodičom (výroky I.,II.), zaviazal otca prispievať na výživu maloletého sumou 150 eur mesačne, ktorú bude povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, s účinnosťou od 01.11.2021 (výrok III.), ročné výživné za čas od 01.11.2021 do 30.09.2023 v sume 2 760 eur povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 100 eur mesačne spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok (výrok IV.) a upravil styk otca s maloletým dieťaťom na každú párnú nedeľu v mesiaci v čase od 9:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že v určený deň a hodinu si otec maloleté dieťa prevezme v mieste bydliska maloletého dieťaťa a po ukončení styku ho matke v určený deň a hodinu na tom istom mieste odovzdá, matke uložil povinnosť dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a tento mu umožniť a v prípade, že sa stretnutie otca s maloletým nemôže z vážnych dôvodov, a to najmä pracovných dôvodov na strane otca, v určenom termíne uskutočniť, deklaroval právo otca stretnúť sa s maloletým v náhradnom termíne, a to v rozsahu, v akom sa určené stretnutie malo predtým uskutočniť (výrok V.). Výrokom VI. zamietol návrh matky na uloženie zákazu styku otcovi s maloletým dieťaťom, vo výroku VII. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a vo výrokoch VIII. a IX. napokon zaviazal oboch rodičov zaplatiť na účet konajúceho súdu trovy konania štátu v sume po 164,55 eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie vo veci právne odôvodnil § 36, § 24 ods. 4, § 25 ods. 3, § 62 ods. 1, 2, 4,5, § 75 ods. 1,2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods.1,3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „Zákon o rodine“) a vecne tým, že po vykonanom dokazovaní zistil, že maloletý A. sa

narodil zo vzťahu rodičov, ktorí viac rokov žili v partnerskom vzťahu až do novembra 2021, kedy sa matka aj s maloletým odsťahovali k rodičom otca z dôvodu, že otec matku fyzicky napadol a spôsobil jej zranenia. Otec okrem maloletého nemá ďalšie deti, matka má z rozvedeného manželstva dve už plnoleté dcéry (D. a B. G.). So starostlivosťou o maloletého matke pomáhajú starí rodičia z otcovej strany, maloletý má v súčasnosti k otcovi negatívny postoj v dôsledku toho, že otec v minulosti fyzicky napadol matku, zároveň však má maloletý vybudované pozitívne citové väzby ako na matku, tak aj na otca. Podľa názoru súdu prvej inštancie je potrebné a v záujme maloletého, aby si otec znovu získal jeho dôveru, bol s ním v pravidelnom kontakte za účelom napravenia vnímania otca maloletým v pozitívnom smere, a aby sa aj otec podieľal na výchove maloletého. Keďže matka sa o maloletého riadne stará, súd prvej inštancie v súlade s návrhom obidvoch rodičov a kolízneho opatrovníka zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky a zároveň určil, že obaja rodičia budú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

3. Pokiaľ ide o výšku výživného, z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že matka je od 15.01.2020 zamestnaná v H. D. D. „E. I.“ J. K. s čistým priemerným mesačným zárobkom 1 267 eur, býva s maloletým v rodinnom dome vo výlučnom vlastníctve otca, matka sa na súde síce domáhala určenia jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré otec vlastní, jej návrh však bol v konaní sp. zn. TO-6C/10/2022 právoplatne zamietnutý. Otec bol od 01.02.2020 do 24.01.2022 zamestnaný ako zooteknik v B. I. G. L. s čistým priemerným mesačným zárobkom 1 033 eur, pracovný pomer skončil dohodou na žiadosť otca, od 25.01.2022 do 31.07.2023 bol zamestnaný ako robotník v spoločnosti M. G. - M. D.. K. v pracovnom pomere na dobu určitú, ktorý skončil uplynutím doby, pričom v tejto spoločnosti otec dosahoval priemerný čistý mesačný zárobok 927 eur. Aktuálne je otec od 01.08.2023 zamestnaný v B. I. G. ako pracovník živočíšnej výroby, pracovný pomer má uzavretý na dobu určitú do 31.07.2024, s dohodnutou mzdou vo výške 6,50 eur na hodinu a s týždenným pracovným časom v rozsahu 39 hodín. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že v minulosti bol otec zamestnaný ako príslušník Policajného zboru od 01.01.2005 do 01.03.2012, odkiaľ bol prepustený z dôvodu hrubého porušenia služobnej prísahy tým, že v čase voľna viedol osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Za uvedený skutok bol trestne stíhaný a Okresný súd Topoľčany ho následne trestným rozkazom sp. zn. OT/4/2012 zo dňa 17.01.2012 uznal vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona, keďže riadil motorové vozidlo a odmietol sa podrobiť dychovej skúške na alkohol a aj lekárskemu vyšetreniu odberom krvi. Za uvedený trestný čin mu súd uložil peňažný trest v sume 400 eur a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu jedného roka. V priebehu konania, keďže otec bol súdnym rozhodnutím vykázaný zo spoločného bydliska, otec si dňa 10.02.2022 prenajal garsónku v K. s dohodnutým mesačným nájomným 250 eur vrátane energií, býval tiež v rodinnom dome v obci D., ktorého je vlastníkom, matka s maloletým bývala jeden mesiac u otcových rodičov (od 13.11.2021 do 13.12.2021), potom sa vrátila do rodinného domu, ktorého vlastníkom je otec, v dome s ňou bývajú ešte jej dve plnoleté dcéry z rozvedeného manželstva, ktoré študujú na strednej škole, ich otec má na ne určenú vyživovaciu povinnosť na každú z nich po 100 eur (podľa matky platí dobrovoľne po 130 eur mesačne). Náklady na bývanie v rodinnom dome platil spočiatku otec, od januára 2022 ich platí matka a predstavujú mesačne platby za elektrinu 66 eur, internet 29,42 eur, televízia 9 eur, kanalizácia 16,50 eur. Otcove výdavky na bývanie predstavujú mesačne plyn a elektrina 82 eur, internet 29,42 eur, ročne platí domovú daň a poistenie nehnuteľností, ďalej uvádzal náklady na cestovanie zo D. do práce a späť (300 eur), spláca spotrebný úver poskytnutý D. D. N. po 394 eur a aktuálne si dňa 28.03.2023 vzal od rovnakej banky spotrebný úver vo výške 4 000 eur, ktorý sa zaviazal splácať v splátkach po 68,21 eur. V konaní bolo napokon preukázané, že otec je vlastníkom nehnuteľností v obci C. D. zapísaných na LV č. XXX - rodinný dom súp. č. XX s pozemkom a rodinného domu v obci D., matka žiaden nehnuteľný majetok nevlasťní.

4. S prihliadnutím na vek a odôvodnené potreby maloletého, ktorý je žiakom základnej školy, matka na neho okrem bežných výdavkov na stravu, ošatenie, hygienu, školské potreby a podobne, nemá mimoriadne, finančne náročné náklady, ako aj s prihliadnutím na osobné, zárobkové a majetkové pomery rodičov a na zárobkové možnosti a schopnosti otca, súd prvej inštancie určil otcovi vyživovaciu povinnosť na maloletého v sume 150 eur mesačne, a to s účinnosťou od 01.11.2021, teda od mesiaca, od ktorého rodičia spolu nežijú. Konštatoval, že otec od začiatku konania priemerne mesačne zarába okolo 1 000 eur mesačne u každého z troch zamestnávateľov, u ktorých za tento čas bol/je zamestnaný, u matky sa od začiatku konania príjem zvýšil približne o 300 eur (na začiatku konania bol jej priemerný čistý mesačný príjem 890 eur, v súčasnosti je to 1 200 eur). Pri určovaní výživného súd prvej inštancie prihliadol na to, že otec má vyživovaciu povinnosť len k maloletému A., prihliadol tiež na opodstatnené

výdavky otca, za ktoré považuje jeho zvýšené náklady na bývanie a cestovanie, keďže v dôsledku súdneho zákazu bývať v spoločnom bydlisku s matkou maloletého si musel zabezpečiť iné bývanie, pričom spočiatku platil aj náklady za svoj dom (z ktorého bol vykázaný) a aj za bývanie v ďalšom dome v obci D. a následne za prenájom garsónky v K.. Zohľadniac tieto skutočnosti a zároveň prihliadnuc na vek maloletého dieťaťa a na to, že na jeho výžive sa podieľa aj matka, ktorá si vyživovaciu povinnosť čiastočne plní aj osobnou starostlivosťou oň, posúdil výšku výživného 150 eur mesačne za primeranú a zodpovedajúcu potrebám maloletého, v súčasnosti deväťročného dieťaťa. Keďže otec od novembra 2021 platí na výživu maloletého každý mesiac 30 eur, túto sumu súd prvej inštancie započítal do zročného výživného, vypočítaného ako rozdiel medzi určeným výživným za obdobie od 01.11.2021 do 30.09.2023 v celkovej sume 2 760 eur (23 mesiacov x 150 eur) a otcom doteraz dobrovoľne plateného výživného (23 mesiacov x 30 eur), t. j. 120 eur x 23 mesiacov. Zročné výživné súd prvej inštancie otcovi povolil zaplatiť v mesačných splátkach, ktoré bude povinný platiť s bežným výživným s tým, že nezaplatením ktorejkoľvek splátky sa stane zročným celý dlh. Ako nedôvodný zamietol návrh matky v časti, v ktorej sa domáhala určenia výživného späť, od 01.07.2019 dospejúc k záveru, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie výživného od uvedeného dátumu a matka sama žiaden takýto dôvod neuviedla. Za dôvodné považoval určiť vyživovaciu povinnosť otca od doby, odkedy rodičia spolu nežijú.

5. Styk otca s maloletým súd prvej inštancie upravil tak, že otec je oprávnený stýkať sa s ním každú druhú nedeľu v mesiaci (párnu) od 09:00 hod. do 18:00 hod., čím bude zabezpečený pravidelný kontakt maloletého s otcom a tento rozsah považoval za dostatočný na to, aby si otec a syn znovu našli k sebe cestu a obnovili a naďalej rozvíjali svoj vzájomný vzťah. Otec sa domáhal úpravy styku aj s prespatím, počas každého druhého víkendy od piatka do nedele, súd prvej inštancie však vzhľadom na zistenia znalca a jeho odporúčenie, aby sa spočiatku styk realizoval len v jeden deň každý druhý týždeň, najlepšie za prítomnosti napríklad starej matky, rozhodol, že otec sa bude s maloletým stýkať len počas jedného dňa každú párnu nedeľu. Konštatoval, že pokiaľ sa tento styk bude realizovať a bude preukázané, že maloletému prospieva, že sa na otca teší, môže sa v budúcnosti rozšíriť buď dohodou rodičov, alebo zmenou súdneho rozhodnutia. Súd zároveň nepovažoval za potrebné a v záujme maloletého, aby sa styk realizoval za prítomnosti tretej osoby, napríklad starej matky, podľa odporúčenia znalca, pretože je názoru, že maloletý A., ktorý otca pozná, má k nemu citovú väzbu, je už v takom veku, že čas s otcom môže stráviť aj sám. Pri rozhodovaní napokon vzal do úvahy aj vzťahy v rodine, ktoré nie sú práve ideálne, sú napäté (zhoršenie doteraz dobrého vzťahu matky a starých rodičov), ukončenie vzťahu starého otca s otcom, teda s vlastným synom kvôli fyzickému útoku, čo by mohlo negatívne vplývať na maloletého počas styku s otcom. Keďže v konaní nebola zistená (ani znaleckým dokazovaním) existencia dôvodov, pre ktoré by bolo v záujme maloletého zakázať otcovi styk s ním, súd prvej inštancie návrh matky v časti, v ktorej sa domáhala zákazu styku otca s maloletým, ako nedôvodný zamietol.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C. m. p.“). Rodičov napokon zaviazal zaplatiť na účet trovy konania štátu po 164,55 eur, ktoré štát vyplatil zo štátnych peňazí znalcovi PhDr. Benkovičovi, keďže rodičmi zložená záloha nepostačovala na vyplatenie celej sumy priznaného znalečného.

7. Proti výrokom III., IV., VII. a VIII. rozhodnutia podal v zákonnej lehote odvolanie otec namietajúc, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods.1 písm. f/, h/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej „C.s.p.“). Zdôraznil, že matka sa návrhom zo dňa 22.06.2022 domáhala výživného vo výške 100 eur s účinnosťou od 01.07.2019, ktorému návrhu v časti určenia účinnosti platenia výživného nebolo zo strany prvoinštančného súdu vyhovené z dôvodu, že v tom čase s matkou žil v spoločnej domácnosti a riadne sa o maloletého staral. Na strane druhej však súd nad rámec návrhu matky rozhodol o výške výživného 150 eur, ktoré matka ani nežiadala. Všetky potreby maloletého boli pokryté starostlivosťou zo strany matky, výživným, ktoré posielal každý mesiac, prispieval aj nad rámec výživného (maloletému kúpil mimoriadne darčeky), o výživu maloletého bolo postarané aj osobnou starostlivosťou jeho rodičmi (starými rodičmi), kde maloletý trávil minimálne polovicu času vždy, keď to matka potrebovala. Ďalším dôvodom nesúhlasu s rozhodnutím o výške výživného je skutočnosť, že matka okupuje rodinný dom v jeho vlastníctve v C. D. (súp.č. XX), ohľadne domu sa pod sp.zn. TO-6C/10/2022 viedlo súdne konanie, ktoré matka prehrala. Ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia podala voči otcovi ďalšiu žalobu na určenie, že nehnuteľnosti patria do podielového spoluvlastníctva. Matka sa týmto spôsobom na jeho úkor obohacuje, za prenájom nehnuteľnosti mu nič

neplatí, on sám sa musel odsťahovať do garsónky s mesačným nájomným 250 eur, z týchto dôvodov sa dostal do finančných problémov a v 3/2023 si musel zobrať úver vo výške 4 000 eur v D. D., ktorý spláca. Matka býva v dome prakticky zadarmo, jej priemerný mesačný zárobok bol za posledných 12 mesiacov vo výške 1 267, 30 eur netto plus bezdôvodné obohatenie za užívanie rodinného domu v jeho vlastníctve vo výške cca 300 eur mesačne, jeho priemerný mesačný zárobok bol za rovnaké obdobie vo výške 1 025,80 eur netto. Otec vyslovil nesúhlas so spätným určením výživného od 01.11.2021, nakoľko matka od 11/2021 neoprávnene obýva jeho nehnuteľnosť, neprispieva mu nič na nájomné a ani neplatí výdavky súvisiace s touto nehnuteľnosťou. V prípade, ak musí platiť 150 eur bežné výživné a 100 eur zameškané výživné, nezostane mu na jeho nevyhnutné výdavky. Konštatoval, že s určením výživného na maloletého by súhlasil od 01.10.2023, ale nie s určením tak vysokého zročného výživného a s pre neho likvidačnou splátkou zročného výživného. Súdu je známe jeho najvyššie dosiahnuté vzdelanie, jeho pracovné schopnosti a skúsenosti, zo strany súdu boli vyžiadané aj z úradu práce voľné pracovné miesta s uvedením nástupného platu, z ktorých vyplývalo, že na jeho pracovnej pozícii a s jeho vzdelaním sa dá dosiahnuť plat maximálne 1 200 eur brutto mesačne, čo nebolo vzaté v úvahu. Pokiaľ ide o výrok VII. otec v odvolaní s poukazom na § 55 C.m.p. žiadal, aby mu matka nahradila zaplatené trovy vynaložené v podobe preddavku na znalecké dokazovanie vo výške 300 eur dôvodiac, že so znaleckým dokazovaním nesúhlasil (nevidel naň dôvod). Podľa otca zavinením matky došlo k vykonaniu súdno - znaleckého psychologického skúmania o dôvodnosti jej návrhu na uloženie zákazu styku otca s maloletým, a keďže mu ako otcovi nebolo preukázané že by mal byť zákaz styku uložený. Znalecké skúmanie navyše neprinieslo vo veci žiadnu zmenu alebo informáciu, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie než to, ktoré navrhoval vo vyjadrení z 28.01.2022, t.j. aby mal právo stykať sa s maloletým každý druhý víkend v kalendárnom mesiaci od piatka od 17 :00 hod. do nedele do 18:00 hod. bez prítomnosti matky. Na rovnaké dôvody odkázal aj vo vzťahu k výroku VIII. o jeho povinnosti zaplatiť na účet konajúceho súdu trovy konania štátu v sume 164,55 eur, ktoré navrhol na uloženie na zaplatenie matke.

8. Matka v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu otca navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť, nakoľko je spravodlivé, po právnej stránke opodstatnené a v prospech a v záujme maloletého. Konštatovala, že na zásadnú zmenu podmienok na úpravu vyživovacej povinnosti od jej pôvodného návrhu reagovala v priebehu pojednávania, a to s odkazom na zvýšenie cien na všetky položky výdavkov, ktoré musí vynakladať pre všetky potreby maloletého. Počas pojednávania listinnými dôkazmi preukázala že otec zavádzal o svojom pracovnom príjme, keď zamestnávateľia v jeho profesii inzerovali zásadne vyššie platové podmienky. Uviedla, že otec nielenže zmenil svoju adresu do okresu G., ale svojej novej partnerke na jej meno kúpil byt, a teda disponuje s finančnými prostriedkami na výživné pre svojho syna. S matkou otca komunikuje, čo však nie je zásluhou otca, s ktorým nie je možná žiadna komunikácia. Matka navrhla, aby odvolací súd na ostatné odvolacie dôvody neprihliadal, sú to len urážky jej osoby a prejav psychickej frustrácie otca. Vo veci rodinného domu sa naďalej pod sp.zn. TO -6C/190/2022 vedie konanie, ktoré nie je doposiaľ právoplatne skončené.

9. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne nevyjadril.

10. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65 a § 66 C.m.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa 378 ods. 1, § 385 ods. 1, § 219 ods. 1 C.s.p., s verejným vyhlásením rozhodnutia podľa § 219 ods. 3 C.s.p. a po preskúmaní odvolania otca, podaného výlučne proti výrokom III., IV., VII. a VIII. dospel k nasledovným záverom.

11. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

13. Odvolaciemu prieskumu vo veci samej podrobuje iba výroky III. a IV., v ktorých súd prvej inštancie otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa výživným vo výške 150 eur mesačne, počnúc 01.11.2021 k rukám matky, vždy do 15 dňa v mesiaci vopred a zročné výživné za obdobie od 01.11.2021 do 30.09.2023 vo výške 2 760 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 100 eur spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok, ktoré otec napadol odvolacími dôvodmi.

14. Odvolací súd sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s dôvodmi týkajúcimi sa rozsudku prvoinštančného súdu v časti, v ktorej súd prvej inštancie vo vzťahu k určenej výške výživného na maloleté dieťa (vo výške 150 eur mesačne od 01.11.2021) a výške zročného výživného za obdobie od 01.11.2021 do 30.09.2023 a spôsobu jeho plnenia, dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o týchto otázkach podstatný význam, pričom sa v rozhodnutí náležite vypořiadal i s podstatnými vyjadreniami oboch rodičov prezentovanými v konaní pred súdom prvej inštancie. V záujme doplnenia dôvodov rozhodnutia a vypořiadania sa s odvolacími námietkami dodáva nasledovné.

15. Vo vzťahu k výroku III. rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 150 eur mesačne, počnúc dňom 01.11.2021 (t.j. od prvého dňa mesiaca, v ktorom matka podala návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností) zdôrazňuje, že výživným sa rozumie náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod.. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, pri zachovaní práva detí podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa, ktoré musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, treba zohľadniť aj tiež náklady na voľnočasové aktivity. Po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa, môže súd pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov, pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa, plnenia vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami. Ako podstatnú okolnosť dodáva, že pri bežných nákladoch maloletých detí (napr. obuv, ošatenie, strava, hygienické potreby a drogéria, voľný čas), môže súd vychádzať zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a primeranosti ich obvyklej spotreby dieťaťom v porovnateľnom veku a pri porovnateľnej životnej úrovni rodičov.

16. Poukazujúc na skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania konštatuje, že otázku posúdenia rozsahu odôvodnených nákladov na maloleté dieťa, vo vzťahu ku ktorým je bez významu či, a v akej výške sa na nich v rozhodnom čase podieľali aj starí rodičia maloletého dieťaťa, je nutné odvíjať od v danom čase aktuálnych možností, schopností a finančných a majetkových pomerov oboch rodičov, so zohľadnením životnej úrovne, akú maloletému dieťaťu v tomto prípade nastavili obaja rodičia. Za odôvodnené potreby maloletého A. B. je v posudzovanom prípade, v ktorom neboli vykonaným dokazovaním zistené žiadne mimoriadne výdavky maloletého dieťaťa súvisiace s jeho zdravotným stavom a školskými, resp. mimoškolskými aktivitami, nutné považovať náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, školu, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť, vychádzajúce jednak so zistení o výške nákladov na bývanie v rodinnom dome v C. D. a pri ostatných druhoch nákladov práve zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a primeranosti ich obvyklej spotreby, korešpondujúcich jednak s vekom maloletého, ale aj lokalitou, v ktorej maloletý spoločne s matkou býva. Za odôvodnené potreby maloletého dieťaťa je preto možné v danom prípade plne oprávnené považovať náklady v sume 125 eur strava (doma + škola), 50 eur oblečenie, obuv, 15 eur škola (ZRPŠ, doplatky na školské pomôcky a pod.), 10 eur hygiena, drogéria, 10 eur zdravotná starostlivosť (lieky, vitamíny), 15 eur voľný čas, 40 eur 1/3 nákladov na bývanie v rodinnom dome v C. D. (66 eur električka, 30 eur internet, 9 eur televízia, 16,50 eur voda uhrádzané matkou). Je treba uviesť, že skladba a rozsah týchto nákladov predstavujú len tie najnevyhnutnejšie potreby maloletého dieťaťa vo veku desať rokov bez zohľadnenia akýchkoľvek ďalších mimoriadnych, nepravidelných nákladov dieťaťa. Pri zohľadnení ustálenej celkovej výšky základných odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa (265 eur mesačne), majetkových a zárobkových pomeroch oboch rodičov, kedy má matka ešte ďalšie dve vyživovacie povinnosti (najstaršia dcéra matky už nebýva v spoločnej domácnosti s matkou), rozsahu v tomto rozhodnutí upraveného stretávania sa maloletého s otcom (dve nedele v kalendárnom mesiaci v čase od 9:00 hod. do 18:00 hod.) znamenajúceho, že výlučná ťarcha osobnej starostlivosti o maloletého leží na matke, má odvolací súd za to, že pri rozhodovaní o výške výživného a podielu rodičov na jeho plnení nie je možné nechať bez povšimnutia skutočnosť, že matka výraznú časť svojej vyživovacej povinnosti vyvažuje (vzhľadom na ešte nízky vek maloletého dieťaťa) výlučnou osobnou starostlivosťou

o maloleté dieťa. Má za to, že pri zohľadnení štátnej dávky rodinného prídavku, ktorý poberá matka, je určenie podielu otca na výživnom v sume 150 eur mesačne v kontexte zistených skutkových okolností spravodlivé, v záujme maloletého dieťaťa a vyhovujúce zákonným kritériám určeným v hmotnoprávnom predpise (Zákon o rodine).

17. K námietkam otca uvedeným v odvolaní odvolací súd neprihliadal majúc za to, že medzi rodičmi nevyriešené právne otázky, týkajúce sa „spoločne „nadobudnutého majetku, ako aj otcom tvrdeného bezdôvodného obohatenia matky, ktorá „bez právneho dôvodu aj naďalej býva s dvoma maloletými deťmi v rodinnom dome v C. D.“, nemajú akýkoľvek skutkový a ani právny význam pri určení výživného rodičovi, do ktorého osobnej starostlivosti nebolo maloleté dieťa zverené. Za nedôvodnú posúdil aj námietku otca o tom, že súd v otázke určenia výživného rozhodol nad návrh matky. Dáva mu do pozornosti, že konanie o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom je konaním, v ktorom súd nie je (na rozdiel od civilného sporového konania) viazaný návrhom účastníka konania, môže v ňom návrhy účastníkov prekročiť a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú (§ 40 C.m.p.). V posudzovanej veci navyše z obsahu spisu vyplýva, že matka sa návrhom doručeným súdu dňa 25.11.2021 domáhala upraviť výkon rodičovských práv a povinností k maloletému, v ktorom (o.i.) žiadala určiť od 01.11.2021 výživné na maloletého vo výške 500 eur mesačne. V tejto súvislosti je napokon bez významu aj to, že Okresný súd Topoľčany uznesením zo dňa 28.06.2022, č.k. 10P/117/2022-9 podľa § 166 ods.1 C.s.p. spojil konanie o návrhu matky na uloženie povinnosti otcovi platiť na maloletého A. B. výživné vo výške 100 eur mesačne od 01.07.2019, vedené pod sp.zn. 10P/117/2022, s konaním o návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností vedenú v danom čase na rovnakom súde pod sp.zn. 10P/220/2021 s tým, že obe veci budú prejednávané pod sp.zn. 10P/220/2021.

18. Pokiaľ ide o výrok IV. o zročnom výživnom, odvolací súd za neakceptovateľnú posúdil argumentáciu otca poukazujúcu na to, že okrem sumy 150 eur mesačne, bude s bežným výživným platiť aj zmeškané výživné vo výške 100 eur mesačne, ktorá celková suma je pre neho likvidačná. Má za to, že po začatí konania (11/2021) si otec mal byť po racionálnej úvahe, vzťahujúcej sa k majetkovým a zárobkovým pomerom oboch rodičov a najmä k skladbe a výške odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa vedomý, že ním dobrovoľne uhrádzané výživné vo výške 30 eur mesačne pokrýva len zlomok reálne vynakladaných nákladov matky na zabezpečovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a mal si pre tento účel tvoriť rezervy. Navyše, zročné výživné predstavuje výživné za už uplynulý čas, ktoré už matka na potreby maloletého dieťaťa reálne vynaložila.

19. K námietke otca, že rozsudok prvoinštančného súdu vo výrokoch III. a IV. spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods.1 písm. h/ C.s.p.) treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho, ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil vo vzťahu k určeniu výživného a zročného výživného správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, namietaná vada konania nebola odvolacím súdom zistená.

20. Podľa čl. 3 ods. 1 C.m.p. ak sa právna vec nedá prejednať, rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec, čo do obsahu a účelu, najbližšiu k posudzovanej právnej veci.

21. Podľa čl. 3 ods. 2 C.m.p. ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

22. Podľa § 49 C.m.p. účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát. Súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd

o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. Spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní.

23. Podľa § 52 C.m.p. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 53 C.m.p. v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.

25. Podľa § 54 C.m.p. ak účastník, jeho zástupca alebo ten, kto mal v konaní nejakú povinnosť, zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, je povinný ich nahradiť.

26. Podľa § 55 C.m.p. súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

27. Podľa § 57 C.m.p. o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

28. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, odvolací súd zdôrazňuje, že v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, v dôsledku ochrany verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala porovnávať so zásadou úspechu, ktorá sa uplatňuje v súvislosti s rozhodovaním o nároku na náhradu trov súdneho konania v civilnom procese. V týchto konaniach preto platí, že každý z účastníkov konania znáša trovy konania sám (§ 49 C.m.p.) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu. Jedným z dôvodov, pre ktoré sa predmetné zásady v civilnom mimosporovom konaní neuplatňujú je nejednoznačnosť nastavenia miery úspechu v tomto druhu konaní, keď súd prvej inštancie v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť aj viac (§ 40 C.m.p.) a ďalším je potom skutočnosť, že konanie podľa Civilného mimosporového poriadku možno začať aj bez návrhu (pozn. Smyčková, R., Števček M., Tomašovič M., Kotrecová M. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017). Z vyššie uvedeného existujú dve výnimky, a to výnimka formulovaná v ustanovení § 53 C.m.p., ktorý priznáva v ňom taxatívne stanovených prípadoch nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu, avšak predmet konania v prejednávanej veci pod tieto prípady subsumovať možné nie je, a následne špecifická úprava formuluje podmienku pre priznanie nároku na náhradu trov konania v ustanovení § 55 C.m.p. a to vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať, to aj v konaniach nespádajúcich pod ustanovenie § 53 C.m.p.. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé s tým, že o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh (§ 57 C.m.p.).

29. V prejednávanom prípade otec v podaní zo dňa 17.07.2023 žiadal uložiť matke povinnosť uhradiť mu náklady vynaložené na preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 300 eur. V podanom odvolaní tento návrh doplnil o požiadavku, aby trovy konania štátu vo výške 164,50 eur, ku ktorej povinnosti bol zaviazaný výrokom VIII. rozhodnutia, znášala matka, resp. aby bol tento výrok zmenený tak, že trovy konania štátu v sume 164,55 eur znáša v celom rozsahu štát.

30. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Topoľčany uznesením zo dňa 27.06.2022, č. k. 10P/220/2021-175 vzhľadom na rozdielne názory rodičov na úpravu styku s maloletým dieťaťom nariadil znalecké dokazovanie znalcom z Odboru psychológia, Odvetvie klinická psychológia detí a dospelých PhDr. Andrejom Benkovičom, ktorý bol vypracovaný a doručený súdu dňa 29.03.2023. V súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním vznikli trovy štátu nepokryté preddavkom (rodičmi zaplateným vo výške po 300 eur) a odmena znalca bola vo výške 329,09 eur hradená zo štátneho rozpočtu. Odvolací súd zdôrazňuje, že v mimosporových konaniach sa vzhľadom na osobitnú povahu jednotlivých konaní zásada úspechu pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania neuplatňuje (s výnimkou ustanovenia § 53 C.m.p.) a trovy dokazovania, ktoré platil štát, je nevyhnutné považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní, ktorých pomer v konaní starostlivosti súdu o maloletých je medzi účastníkmi konania (rodičmi maloletých) rovnaký. Primárne potom pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov konania je potrebné vychádzať zo samotného predmetu konania a samotného postavenia účastníkov konania. Súčasne však platí, že

aj v tomto prípade je možné aplikovať § 55 C.m.p., a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy konania, ktoré platil štát, nahradili účastníci konania, alebo len niektorý z nich. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov.

31. V posudzovanej veci odvolací súd dospel k záveru, že osobné a majetkové pomery účastníkov sú v podstate vyrovnané v tom, že na strane ani jedného z nich nie sú splnené podmienky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Čo sa týka ďalšieho kritéria, ktoré je potrebné zohľadniť pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov konania pri aplikácii ustanovenia § 55 C.m.p., relevantné by mali byť práve okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti potom neobstojí odvolacia námietka otca, že súd prvej inštancie návrh matky na zákaz jeho styku s maloletým dieťaťom zamietol. Dáva mu do pozornosti, že súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie práve v nadväznosti na zistené skutkové okolnosti danej veci, z ktorej vyplynul výrazný rodičovský konflikt, ktorý bol dôsledkom fyzického útoku otca na matku a na následné razantné odmietanie styku s otcom samotným maloletým A.. Má za to, že práve s poukazom na uvedené bolo nariadenie znaleckého dokazovania v záujme všetkých účastníkov konania, a najmä bolo v prospech a v záujme maloletého dieťaťa. Úvahu otca, že závery znaleckého posudku by mali predstavovať kritérium, ktoré by bolo rozhodujúce pre uloženie povinnosti znášať trovy štátu výhradne jednému účastníkovi konania, potom posúdil ako nesprávnu a právne nepodloženú majú za to, že v tomto prípade je plne spravodlivé, aby trovy štátu znášali rodičia pomerne. Pre úplnosť dodáva, že závery znaleckého dokazovania nekorešpondujú ani s návrhom otca na úpravu styku s maloletým (každý druhý víkend v kalendárnom roku v čase od piatka do nedele).

32. Poukazujúc na závery uvedené v predchádzajúcom odseku odvolací súd nevezhliadol dôvod na korekciu odvolaním otca napadnutých výrokov VII. a VIII. rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania a o trovách štátu.

33. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch III., IV., VII. a VIII. podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne a právne správne potvrdil.

34. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52, § 58 C.m.p. majú za to, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípadný postup podľa § 55 C.m.p..

35. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).